

STORTINGET

Innst. 330 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
frå kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument 8:181 S (2024–2025)

Innstilling frå kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Himanshu Gulati og Per-Willy Amundsen om en mer restriktiv politikk for sekundærbosetting og bosetting av innvandrere

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet er fylgjande forslag fremja:

- Stortinget ber regjeringen innføre bosettingsstopp for flyktninger i alle kommuner hvor ikke-vestlige innvandrere utgjør mer enn 15 prosent av befolkningen. Dette skal også gjelde på bydelsnivå i større kommuner.
- Stortinget ber regjeringen instruere IMDi om at de ikke skal anmode kommuner med over 15 prosent ikke-vestlige innvandrere om bosetting av flyktninger, og at disse kommunene ikke kan gis integreringstilskudd.
- Stortinget ber regjeringen sette som krav at kommuner med dårlige integreringsresultater og lite muligheter på arbeidsmarkedet ikke skal kunne bosette flyktninger.
- Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige lovendringsforslag for å sikre krav om selvforsørgelese ved sekundærflytting, slik at flyktninger må bo i første bosettelseskommune inntil de er selvforsørgende.»

Det vert vist til dokumentet for nærare utgreiing om forslaga.

Behandlinga i komiteen

Arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna har uttalt seg om forslaga i brev av 29. april 2025. Brevet fylger som vedlegg til innstillinga. Komiteen har invitert til høyringsinnspel. Det kom ingen høyringssvar til saka. Dokumenta i saka er tilgjengelege på stortinget.no.

Merknader frå komiteen

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Lise Christoffersen, leiaren Sverre Myrli, Siri Gåsemyr Staalesen og Terje Sørvik, frå Høgre, Mudassar Kapur og Anne Kristine Linnestad, frå Senterpartiet, Heidi Greni og Kathrine Kleveland, frå Framstegspartiet, Per-Willy Amundsen og Erlend Wiborg, frå Sosialistisk Venstreparti, Birgit Oline Kjerstad, og frå Raudt, Tobias Drevland Lund, viser til Representantforslag 8:181 S (2024–2025) om en mer restriktiv politikk for sekundærbosetting og bosetting av innvandrere. Det er fremja fire forslag i saka med formål om å redusere innvandring og leggje sterkare føringar for kvar flyktningar kan busetje seg. Komiteen mottok brev frå arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna 29. april 2025, der ho kommenterte forslaga. Brevet er vedlagt innstillinga. Komiteen har gjennomført skriftleg høyring i saka, og det kom ingen høyringssvar.

Bosetting

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, mener man bør se på ordninger som gir incentiver for å bo lenger i den kommunen man blir bosatt i. Flertallet mener særlig det er en fordel med spredd bosetting, og at også flyktninger bosettes i de mindre sentrale kommunene for å bidra til befolkningsvekst og arbeidskraft der det trengs.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, understreker at det er kommunene selv som beslutter hvordan de ønsker å svare på anmodninger om bosetting av flyktninger fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi).

Dette flertallet mener det er viktig at prosessen rundt bosetting av flyktninger er styrt og spredt, slik at flyktninger kan bosettes over hele landet.

Dette flertallet understreker viktigheten av å unngå at nyankomne flyktninger bosettes i områder med store levekårsutfordringer, og legger til grunn at det jobbes bevisst og målrettet for å unngå dette.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener bosettingsmodellen i Norge fungerer godt, og at man skal holde fast på en styrt og spredt bosettingsmodell der kommuner som kan vise til gode resultater i introduksjonsprogrammet, prioriteres. Disse medlemmer viser til at dersom flyktningen skal lykkes i Norge, og kommunene skal lykkes i integreringsarbeidet, må det følges opp med bedre arbeidskvalifisering tilpasset lokale behov. Den enkelte flyktnings kompetanse må kartlegges tidlig, slik at utdanningstilbud i introduksjonsprogrammet og bosettingskommune kan tilpasses og øke sannsynligheten for at flyktningen kommer tidlig i jobb.

Disse medlemmer mener at en mer spredt bosetting av flyktninger vil bidra til å unngå opphopning av levekårsutfordringer. Det handler både om å gi de nyankomne bedre forutsetninger for et godt integreringstilbud som er bedre tilpasset behovene de har, og om å sikre at levekårsutfordringene i områdene ikke forsterkes. Disse medlemmer mener derfor at det som hovedregel ikke skal bosettes flyktninger i områder med mer enn 25 pst. innvandrerandel.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen oppdatere bosettingskriteriene slik at flyktninger som hovedregel ikke bosettes i områder med store levekårsutfordringer eller høyere innvandrerandel enn 25 pst.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det er kommunene som beslutter hvordan

de ønsker å svare på anmodningene fra IMDI om bosetting av flyktninger. Det er også kommunene som avgjør hvor i kommunen flyktninger blir bosatt. Det er de lokale folkevalgte som kjenner egen kommune best, og det er de lokale folkevalgte som velger hvor flyktninger bosettes.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at mange kommuner allerede har en stor andel innbyggere fra ikke-vestlige land. Disse medlemmer vil understreke at mange innvandrere greier seg godt i Norge, er godt integrert og er viktige bidragsyttere. Men dessverre er det også altfor mange som ikke er det. Disse medlemmer vil påpeke at dette har noen åpenbare utfordringer. For eksempel er det en risiko for etablering av parallelle samfunn som man ser tendenser til enkelte steder, spesielt i Oslo. Disse medlemmer mener det er uheldig når norskspråklige elever blir et lite mindretall i sine skoleklasser. Disse medlemmer mener samfunnet har et ansvar for å ta i bruk nye virkemidler for å stoppe økende segregering i Norge. Disse medlemmer viser til at tall fra SSB for befolkningssammensetninger i bydeler i Oslo viser at segregeringen i Oslo øker. Disse medlemmer viser til at av 15 bydeler i Oslo har ti bydeler en befolkningssammensetning der over 15 pst. er ikke-vestlige innvandrere. Disse medlemmer mener det derfor er på tide med full flyktningstopp i Oslo. Disse medlemmer vil understreke at så lenge et politisk flertall mener det er riktig å ta imot flere flyktninger enn det som er bærekraftig, må man gjøre det man kan for å forhindre at utviklingen som man har sett i Oslo, og som Fremskrittspartiet har advart mot i mange tiår, spres til flere byer. Disse medlemmer vet at utfordringene også er store i andre byer og områder, som eksempelvis Drammen. Ifølge tall fra SSB er det 18 kommuner i Norge hvor mer enn 15 pst. av befolkningen har ikke-vestlig bakgrunn, og i seks av disse kommunene ligger andelen mellom 21 og 30 pst. Disse medlemmer mener at man må stille langt strengere krav til kommuner for at de skal kunne bosette flyktninger. Dette er viktig for at den enkelte flyktning skal ha mulighet til å lykkes i Norge. Kommuner som skal bosette flyktninger, må kunne dokumentere god kvalitet på introduksjonsordningen, ikke minst norskopplæringen, og det må være et arbeidsmarked i kommunen som gjør det mulig å komme i jobb. Disse medlemmer mener det ikke er størrelsen på kommunen det kommer an på, men hvilke muligheter den enkelte har til å bli selvforsørget og kunne skape seg et liv. Disse medlemmer mener at det å opprettholde kommunens befolkningsgrunnlag er en dårlig begrunnelse for å bosette flyktninger, fordi det går ut over flyktingenes muligheter til å komme i jobb og bli integrert. Disse medlemmer mener at flyktingers kvalifikasjoner må matches med kommunens muligheter for arbeid. Mangel på ar-

beidskraft i seg selv vil ikke gi godt grunnlag for bosetting, dersom ikke kommunen er i stand til å gi flyktningene den kompetansen det er etterspørsel etter.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sette som krav at kommuner med dårlige integreringsresultater og lite muligheter på arbeidsmarkedet ikke skal kunne bosette flyktninger.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre bosettingsstopp for flyktninger i alle kommuner hvor ikke-vestlige innvandrere utgjør mer enn 15 pst. av befolkningen. Dette skal også gjelde på bydelsnivå i større kommuner.»

«Stortinget ber regjeringen instruere IMDi om at de ikke skal anmode kommuner med over 15 pst. ikke-vestlige innvandrere om bosetting av flyktninger, og at disse kommunene ikke kan gis integreringstilskudd.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt mener en av de store driverne for klassesdelte byer og opphopning av mennesker med sosioøkonomiske forskjeller innenfor samme bo- og arbeidsmarkedsområde ikke bare har sin årsak i at flyktninger som mottar sosialhjelp, flytter etter at integreringsperioden på fem år er over. Disse medlemmer viser til at mennesker som har flyktet fra krig, har mindre økonomiske reserver å ty til enn de fleste nordmenn, og derfor lettere kan komme i en situasjon der de må ha sosialhjelp fra kommunen for å greie seg. De som har flyktet, er nok de som mer enn noen andre skulle vært flukten foruten. Nordmenn i samme situasjon hadde også dratt. Disse medlemmer mener at man kommer mye lenger med en inkluderende og tålmodig holdning enn med det motsatte, dersom målet er å bygge et samfunn for alle. Disse medlemmer vil ellers peke på at arbeidsinnvandrere fra Schengen-området utgjør den største gruppen utlendinger som har kommet til Norge siste årene. Disse er ikke bosatt av kommunen, og de reiser fritt dersom de har et arbeid og en arbeidsgiver som har ansatt dem. De fra utenfor EØS-området som har fått opphold som følge av sin kompetanse og fordi arbeidsgiver ikke har greid å rekruttere denne kompetansen fra Norge eller Europa, har heller ikke kommunen et spesifikt bosettingsansvar for.

Komiteens medlem fra Rødt viser til at blant annet ordføreren i Tokke i NRK Vestfold og Telemark 12. desember 2024 har tatt til orde for å øke summen og

kommunenes tilskudd for bosetting av flyktninger. Dette medlem mener det kan være et godt tiltak.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede å øke kommunenes tilskudd for bosetting av flyktninger og å øke antall år tilskuddet skal utbetales, for å få flyktninger til å bli værende lenger i kommunen de bosettes i.»

Sekundærbosetting

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det er viktig at det tydeliggjøres overfor kommunene at personer som flytter i løpet av integreringstilskuddsperioden på fem år, og som har behov for sosiale ytelser i kommunen de flytter til, kan vises tilbake til første bosettingskommune, med mindre det er åpenbart urimelig.

Disse medlemmer viser til arbeidet som gjøres for å se på nye tiltak for å begrense sekundærflytting, herunder at det vurderes nye tiltak for at flyktninger blir boende lenger i den opprinnelige bosettingskommunen.

Komiteens medlemmer fra Høyre merker seg at det finnes flyktninger som flytter fra den opprinnelige bosettingskommunen til andre kommuner før de har blitt godt nok integrert i Norge, og at enkelte kommuner opplever større utfordringer som følge av høy ankomst av såkalte sekundærflyktninger. Dette kan for eksempel komme til uttrykk ved at de i mindre grad er i arbeid og ikke har tilstrekkelige språkkunnskaper. Enkelte kommuner opplever at dette bidrar til å forsterke levekårsutfordringer, og at det kan bidra til høye utgifter til for eksempel sosialhjelp. Disse medlemmer mener disse utfordringene må løses på andre måter enn ved å begrense adgangen til å flytte innad i Norge. Disse medlemmer mener også at forslaget har flere praktiske og prinsipielle spørsmål som eventuelt hadde trengt en nærmere utredning.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan perioden en kommune kan henvise en flyktning til første bosettingskommune for å motta sosiale ytelser, kan forlenges, slik at flyktningen blir boende i første bosettingskommune i en lengre periode.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet mener at det er en utfordring at bosatte flytter fra bostedskommunene ved endt introduksjonsprogram uten å ha en jobb eller studieplass i den kommunen de flytter til.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Senterpartiet og Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om å innføre tiltak for å motvirke at bosatte flyktninger flytter fra bostedskommunen ved endt introduksjonsprogram.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at sekundærbosetting er et stort problem i de mest sentrale kommunene. Disse medlemmer viser til at en flyktning i dag må bo i kommunen vedkommende bosettes i, de første fem årene, med mindre vedkommende får jobb i en annen kommune og dermed kan forsørge seg selv. Disse medlemmer viser til at en flyktning regnes som primærflyktning de første fem årene han eller hun bor i Norge. Flytter vedkommende etter fem år fra kommunen han eller hun opprinnelig ble bosatt i, regnes dette som sekundærflytting. Disse medlemmer viser til at statistikk fra Statistisk sentralbyrå (SSB) om nettoflytting blant personer med fluktbakgrunn også viser at et stort antall flyktninger flytter fra de minst sentrale kommunene til de mest sentrale kommunene hvert eneste år. Disse medlemmer viser at store forekomster av sekundærflytting er en utfordring for de kommunene som opplever dette, og dette gjelder særlig en del kommuner i det sentrale østlandsområdet som regnes som de mest sentrale kommunene i sentralitetsgruppe 1 og 2. Disse medlemmer viser til at dette setter det kommunale apparatet for å ivareta flyktninger under press, og det legger press på kommunens økonomi. En konsekvens av dette er at tilbudet den aktuelle kommunen kan gi flyktninger, svekkes. En annen mulig konsekvens av et stort tilslag av flyktninger som ikke er selvforsørgende, i en kommune er at det etableres områder hvor det primært bor flyktninger som er utenfor arbeidslivet. Disse medlemmer viser til at dette har vist seg svært uheldig for integreringen av flyktninger, og det er en betydelig fare for at det i slike områder kan utvikle seg såkalte parallelle strukturer. En slik opphopning av flyktningebefolkningen i enkelte områder har også vist seg å være bekymringsfullt for utviklingen av fattigdom og kriminalitet. Disse medlemmer viser til at når det gjelder sekundærflytting, har ikke kommunene med dagens regler mulighet til å påvirke antallet flyktninger som kommer, noe som kan skape utfordringer med tanke på å få integrert de flyktningene kommunen har valgt å bosette, og også skape utfordringer for øvrige velferdstjenester i kommunen. Disse medlemmer mener det bør stilles krav om selvforsørgelse for sekundærflyktninger. Dette vil innebære at flyktninger må bo i første bosettelseskommune inntil de er selvforsørgende.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige lovendringsforslag for å sikre krav om selvforsørgelse

ved sekundærflytting, slik at flyktninger må bo i første bosettelseskommune inntil de er selvforsørgende.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til Analysenotat 10/2024 «Sekundærflytting blant flyktninger på sosialhjelp. Hvor flytter de til og fra?» fra Akershus, Buskerud og Østfold oppgavefellskap (ABØ). Notatet er kun deskriptivt, og i notatet er det opplyst at 70 pst. av sosialhjelpsmottakerne i området ikke er flyktninger, og at halvparten av de som er omfattet av undersøkelsen, og som mottar sosialhjelp, er nordmenn.

Disse medlemmer viser til at det er en kjent sak at også nordmenn med lang familiehistorie i distriktene flytter til byene og det sentrale østlandsområdet, selv om næringslivet ofte mangler arbeidskraft der de bor. Disse medlemmer mener det fort kan bli en avsporing og en blindvei å vende problemet med sosioøkonomiske utfordringer mot mennesker med en viss landbakgrunn. Om trafikkpoltiet får beskjed om å bare kontrollere om gule biler kjører for fort, vil statistikken etter hvert vise at det bare er gule biler som kjører for fort, selv om det ikke er tilfelle. Disse medlemmer bestrider ikke at det er et problem om mange mennesker avhengige av sosialhjelp flytter til samme område, og kanskje er løsningen endringer i oppfølgingsarbeid for de som trenger det, men disse medlemmer mener at det er viktig å ha en bred politisk tilnærming og ikke starte med å sortere mennesker etter landbakgrunn og lage egne lover og restriksjoner for disse. At noen grupper trenger tettere oppfølging og en lengre periode med støtte til livsmestring, er en annen sak. Disse medlemmer viser til at KS i høringen til Prop. 81 L (2024–2025) har bedt om større handlingsrom og frihet i integreringsarbeidet og mindre detaljstyring.

Disse medlemmer mener det også kan være positive effekter av sekundærflytting for integreringen, da den enkelte kan komme nærmere mennesker vedkommende kjenner og er i familie med, at det kan øke trivselen og tryggheten, og at det kan gi muligheter til mer sosial og praktisk støtte i hverdagen.

Disse medlemmer mener Stortinget må se på både finansiering av kommunenes integreringsarbeid, arbeidslivspolitikken og Nav samt boligpolitikken og utdanningspolitikken for å motvirke segregering og opphopning av sosioøkonomiske problemer i visse områder. Disse medlemmer viser til at det ikke er grunnlag for å påstå at innvandring i seg selv for eksempel fører til mer kriminalitet, jf. kronikk i Aftenposten 23. oktober 2023 av forsker ved Samfunns- og næringslivsforskning AS Norges Handelshøyskole, Ole-Andreas Elvik Næss, og professor i samfunnsøkonomi ved University College London. Disse medlemmer mener at å rette fingeren mot en gruppe innflyttere og deres bakgrunn som årsaken til utfordringene med klassedel-

te byer, arbeidsløshet og segregering blir en for smal tilnærming. Disse medlemmer viser til at mennesker først og fremst er en ressurs, og møtt med respekt og klare positive forventninger vil mennesker delta med det de kan. Disse medlemmer mener det er gjennom et anstendig arbeidsliv, godt integreringsarbeid, bedre boligpolitikk, tidlig innsats, nok lærere i skoler og barnehager og generelt arbeid mot diskriminering i samfunnet og i arbeidslivet, at vi kan demme opp mot problemer knyttet til segregering og sosioøkonomiske forskjeller. Disse medlemmer anerkjenner at stor tilflytting til noen deler av landet kan være en utfordring, og at det trengs å utvikle politikk for å møte problemer med dette, men at det vil være svært uheldig og inngripende dersom staten skal lage lover for noen med en viss landbakgrunn. Disse medlemmer støtter derfor ikke forslagene.

Forslag frå mindretal

Forslag frå Høgre, Senterpartiet og Framstegspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om å innføre tiltak for å motvirke at bosatte flyktninger flytter fra bostedskommunen ved endt introduksjonsprogram.

Forslag frå Høgre og Framstegspartiet:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen sette som krav at kommuner med dårlige integreringsresultater og lite muligheter på arbeidsmarkedet ikke skal kunne bosette flyktninger.

Forslag frå Høgre:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen oppdatere bosettingskriteriene slik at flyktninger som hovedregel ikke bosettes i områder med store levekårsutfordringer eller høyere innvandrersandel enn 25 pst.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen utrede hvordan perioden en kommune kan henvise en flyktning til første bosetningskommune for å motta sosiale ytelser, kan forlen-

ges, slik at flyktningen blir boende i første bosetningskommune i en lengre periode.

Forslag frå Framstegspartiet:

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen innføre bosettingsstopp for flyktninger i alle kommuner hvor ikke-vestlige innvandrere utgjør mer enn 15 pst. av befolkningen. Dette skal også gjelde på bydelsnivå i større kommuner.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen instruere IMDi om at de ikke skal anmode kommuner med over 15 pst. ikke-vestlige innvandrere om bosetting av flyktninger, og at disse kommunene ikke kan gis integreringstilskudd.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige lovendringsforslag for å sikre krav om selvforsørgelse ved sekundærflytting, slik at flyktninger må bo i første bosetningskommune inntil de er selvforsørgende.

Forslag frå Raudt:

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen utrede å øke kommunenes tilskudd for bosetting av flyktninger og å øke antall år tilskuddet skal utbetales, for å få flyktninger til å bli værende lenger i kommunen de bosettes i.

Tilråding frå komiteen

Tilrådinga frå komiteen blir fremja av medlemene frå Arbeidarpartiet, Høgre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Raudt.

Komiteen har elles ingen merknader, viser til dokumentet og råar Stortinget til å gjere slikt

vedtak:

Dokument 8:181 S (2024–2025) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Himanshu Gulati og Per-Willy Amundsen om en mer restriktiv politikk for sekundærbosetting og bosetting av innvandrere – vert ikkje vedteke.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 20. mai 2025

Sverre Myrli

leiar

Birgit Oline Kjerstad

ordførar

Statsråden

Kommunal- og forvaltningskomiteen i Stortinget
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/1523-

Dato
29. april 2025

Representantforslag 181 S fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Himanshu Gulati og Per-Willy Amundsen om en mer restriktiv politikk for sekundærbosetting og bosetting av innvandrere

Kommunal- og forvaltningskomiteen har i brev av 11. april 2025 bedt om min vurdering av representantforslaget fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Himanshu Gulati og Per-Willy Amundsen om en mer restriktiv politikk for sekundærbosetting og bosetting av innvandrere.

Forslaget lyder:

- 1. Stortinget ber regjeringen innføre bosettingsstopp for flyktninger i alle kommuner hvor ikke-vestlige innvandrere utgjør mer enn 15 prosent av befolkningen. Dette skal også gjelde på bydelsnivå i større kommuner.*
- 2. Stortinget ber regjeringen instruere IMDi om at de ikke skal anmode kommuner med over 15 prosent ikke-vestlige innvandrere om bosetting av flyktninger, og at disse kommunene ikke kan gis integreringstilskudd.*
- 3. Stortinget ber regjeringen sette som krav at kommuner med dårlige integreringsresultater og lite muligheter på arbeidsmarkedet ikke skal kunne bosette flyktninger.*
- 4. Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige lovendringsforslag for å sikre krav om selvforsørgelse ved sekundærbosetting, slik at flyktninger må bo i første bosettelseskommune inntil de er selvforsørget.*

Alle som har lovlig opphold i Norge bor i en kommune. Den første tiden i Norge kan personer som har fått innvilget flyktningstatus, kollektiv beskyttelse eller opphold på humanitært grunnlag, heretter omtalt som flyktninger, få tilbud om å bli bosatt etter avtale med kommune.

Familieinnvandrere får som hovedregel ikke dette tilbudet og de fleste flytter inn i samme husstand som referansepersonen. Øvrige innvandre må selv finne bolig i en kommune.

IMDi har klare føringer om at bosettingen skal være styrt og spredt, rask og treffsikker. Departementet fastsetter anmodningskriterier årlig etter anbefaling fra Nasjonalt utvalg for bosetting. Nyankomne flyktninger skal bosettes i kommuner der de kan få relevant kvalifisering, utdanning, arbeid og tjenester. På bakgrunn av innspill fra KS og fylkeskommunene, er det IMDi som beslutter hvilke kommuner som bli anmodet om å bosette flyktninger. Hvilke kommuner som blir anmodet, avhenger av hvor mange flyktninger det er behov for å bosette i løpet av et år. Alle kommuner blir anmodet når det er behov for å bosette mange. Når bosettingsbehovet er lavere, er det færre kommuner som blir anmodet. Regjeringen har tatt flere grep for å redusere antall ankomster av fordrevne fra Ukraina til Norge, og vi ser at antallet er redusert betydelig sammenlignet med i fjor. Det slår også ut i antall personer kommunene blir anmodet om å bosette. I så måte mener jeg grepene regjeringen har tatt har bidratt til å avhjelpe kommunene.

Jeg er opptatt av at bosettingen skal være styrt og spredt. Derfor bosetter vi over hele landet i dag. Jeg vil understreke overfor spørsmålsstillerne at det er kommunene som beslutter hvordan de ønsker å svare på anmodningene fra IMDi. Det er også kommunene som avgjør hvor i kommunen flyktninger blir bosatt. De lokalt folkevalgte kjenner egen kommune best, og det er de lokalt folkevalgte som velger hvor flyktninger bosettes. Regjeringen oppfordrer kommunene til å unngå at nyankomne flyktninger bosettes i områder med store levekårsutfordringer. Kort oppsummert mener jeg dette spørsmålet i like stor grad kan stilles til partiene som styrer de største byene i Norge, i og med det er de som til slutt bestemmer dette.

Det forslagsstillerne foreslår kan også føre til at flere flyktninger blir boende i mottak i lang tid, særlig i perioder når det er mange som skal bosettes. Det vil forsinke at de kommer i arbeid og blir selvforsørget.

Utfordringene med sekundærflytting i noen kommuner dreier seg i stor grad om at flyktninger, familieinnvandrere, arbeidsinnvandrere og deres etterkommere, ender opp i samme område/bydel i en og samme kommune. Enkelte kommuner på det sentrale Østlandet har de siste årene opplevd høy tilflytting av flyktninger og andre innvandrere som skaper utfordringer for kommunen.

Derfor ønsker regjeringen å tydeliggjøre ovenfor kommunene at personer som flytter i løpet av integreringstilskuddsperioden (fem år) og som ber om sosiale ytelser i tilflyttingskommunen, kan vises tilbake til første bosettingskommune, med mindre det er åpenbart urimelig. Regjeringen ser også på nye grep for å begrense sekundærflytting, herunder vurdere nye tiltak for at flyktninger skal bli boende i den opprinnelige bosettingskommunen.

For at flyktninger skal bli selvforsørget og boende i kommunen de er bosatt i, er det viktigste å sikre god bosetting og integrering. I integreringsmeldingen (Meld. St. 17 (2023-2024)) *Om integreringspolitikken: Stille krav og stille opp* varslet bl.a. regjeringen at det skal legges større vekt på muligheter for arbeid og utdanning i bosettingsarbeidet. Regjeringen jobber langs flere spor for å bedre integrering, herunder styrke norskferdigheter og øke sysselsettingen blant flyktninger. Regjeringen har derfor foreslått at målgruppen for introduksjonsprogrammet skal utvides og være arbeidsrettet for alle deltakere. Vi har også lagt et nytt nasjonalt digitalt norskopplæringskurs som gjør at enklere skal kunne kombineres med arbeid eller utdanning. Alt med mål om mer fleksibilitet og økt overgang til arbeid. Kutt i kvalifisering og norskopplæring vil derimot gjøre det vanskeligere å få en stabil tilknytning til det norske arbeidslivet.

Regjeringen vil også styrke bomiljøarbeidet og områdesatsingene, og blant annet se på hvordan kommunale og statlige virkemidler best kan brukes for å motvirke segregering i utsatte byområder. Bevilgningen til områdesatsinger er vesentlig styrket i denne regjeringsperioden. I statsbudsjettet for 2025 er bevilgningen over Arbeids- og inkluderingsdepartementet budsjett styrket med 10 millioner kroner til områdesatsinger i Oslo sør og Oslo indre øst sammenlignet med 2024. Midlene skal gå til forebygging av utenforskap og barne- og ungdomskriminalitet.

Som følge av styrt og spredt bosetting blir flyktninger bosatt i mindre sentrale områder enn befolkningen generelt. Bedre utsikter til arbeid, utdanning eller nettverk er hovedårsakene til at flyktninger flytter. Samtidig er enkelte tvunget til å flytte, som for eksempel volds- og trusselutsatte.

Jeg gjør ellers oppmerksom på at SSB bruker betegnelsen primærflyktninger om personer med asyl eller opphold på humanitært grunnlag, overføringsflyktninger og kollektivbeskyttelse. Betegnelsen sekundærflyktninger bruker SSB om familieinnvandrede til primærflytninger.

Med hilsen

Tonje Brenna